

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Potestati Et Popvlo Tarvisinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

346 Epistolarum Innocentij III.

treugas inter carissimos in Christo filios nostros Phil. Francorum & R. Anglorum Reges illustres juxta mandati nostri tenorem initas & firmatas auctoritate apostolica confirmamus &c. Decernimus ergo &c. Datum Laterani III. Kal. Aprilis.

MANTVANO EPISCOPO.

Epist. 26.
Quod Capitulum Tarvisinum decernat absolviturum ab impetitione super Præpositura.

Meminimus nos olim venerabili fratri nostro Episcopo & dilectis filiis Capitulo Tarvisin. nostris dedisse literis in mandatis, ut Præposituram Ecclesiæ Tarvisinæ, quæ ultra duodecim annos vacaverat, cujus etiam donatio ad nos auctoritate Lateran. Concilij fuerat devoluta, dilecto filio B. Subdiac. nostro sine aliqua difficultate conferrent. Tibi etiam, si bene recolimus, auctoritate fuit apostolica mandatum ut prædictis Episcopo & Capitulo in executione mandati nostri cessantibus, non obst. sacramento quod dicebantur de non eligendo Præposito præstitisse, cum id exequi eorum non esset juramento contrarium, & juramentum ipsum videretur minus fuisse discretum, sublato appellationis obstaculo de prædicta Præpositura eundem B. non differres aliquatenus investire, & in possessionem inducere corporalem. Sanè prædicti Episcopus & Capitulum dilectos filios Walperum Subdiaconum nostrum & Tolbertum Canonicos Tarvisinos ad nostram postmodum præsentium destinantes, nobis exponi fecerunt quòd literæ illæ ad falsam fuerant suggestionem obtentæ. Super hoc enim mentio facta non fuerat, quòd cum per quosdam Præpositos, qui curam bonorum canonicæ Tarvisinæ gerebant, eadem usque adeo stricta fuisset, quòd vix poterant in eis prædicti Canonici congruè sustentari, ad tantum incommodum removendum iidem Canonici cum bonæ memoriæ C. eorum Episcopo & quibusdam aliis prædecessoribus communiter statuerunt ut unum de Canonicis ipsis assumerent annuatim, qui vice Præpositi ad ipsorum commodum bona ejusdem canonicæ dispensaret, & viginti fratres in eadem Ecclesia semper esse deberent Domino militantes. Quam constitutionem felicitis recordationis Alexander, Lucius, Urbanus, & Clemens prædecessores nostri auctoritate apostolica confirmarunt, sicut ex privilegiis eorundem nobis innotuit

manifestè. Cum igitur nostræ voluntatis vel propositi non existat ut antecessorum nostrorum privilegia vel indulta suggestionem cujuscumque violentur, præsertim cum mendax precator carere debeat impetratis, nosque ipsi Subdiacono, qui, sicut credimus & speramus, statum illud penitus ignorabat, alias congruè fecerimus provideri, fraternitati tuæ per apostolica scripta mandamus quatenus prædictos Episcopum & Capitulum, quos ab impetitione prædicti Subdiaconi duximus penitus absolvendos, nostra fretus auctoritate denunties penitus absolutos, in irritum appellatione cessante reducens quicquid occasione literarum illarum per te contra ipsos factum est vel statutum. Datum Laterani III. Nonas Aprilis.

Scriptum est Episcopo & Canonicis Tarvisinis in modum indulgentiæ.

POTESTATI ET POPULO Tarvisinis. [Sine salutatione.]

Non merita vestra, quæ demeruerunt penitus gratiam sedis apostolicæ, nos inducunt, sed movet & monet potius debitum officij pastoralis, ut contumaciam vestram sollicitare literis procuremus, si forsan adjiciatis resurgere, nec, sicut hætenus, semper in deterius corruatis, vel si in cæpta malitia duxeritis persistendum, admonitionem ultio debita subsequatur, & ferro curentur vulnera quæ fomentorum non sentiunt medicinam. Expectavimus etenim hætenus, si forsan patientia nostra vos ad pœnitentiam revocaret, ut accusante conscientia per vos ipsos dijudicaretis ac condemnaretis actus vestros, & tandem respicientes à malo, Deum vobis per condignæ satisfactionis opera placaretis, & Romanam Ecclesiam, quam læsistis. Verùm patientia nostra vobis hætenus (sicut apparet ex opere) visa est tribuisse materiam malignandi, ita quòd indurato corde, nec accusantium vos interiorius cogitationum aculeos sentiatis, nec fomentum ecclesiasticæ disciplinæ, quæ ad correctionem vestram civitatem Tarvisin. supposuit sententiæ interdicti: sic ut de vobis jam dicere valeamus: *Curravimus Babylonem, & non est sanata. Pecator enim dum venerit in profundum vitiorum, contemnit.* Olim siquidem (sicut accepimus) civitatem Feltræ. ad Fel-

Epist. 27.
Hortantur eos quòd redeant ad Ecclesiam, & facinororum emendant.

trensem pertinentem Ecclesiam penitus destruxistis, combussistis Ecclesias, & tam bonæ memoriæ Episcopum quàm homines civitatis ejusdem stare mandato vestro juramenti vinculo astrinxistis, & cum Feltrén. Belunenén. ac Cenerén. dioceses ferè penitus vastassetis, & curiam sancti Pauli de Medates ad Aquilegien. pertinentem destruxissetis omnino, castro de Caneva quindecim diebus obfesso, ac pluribus nobilibus interfectis ibidem, & devastatis omnibus circumquaque, bonæ memoriæ G. Aquilegien. Patriarcha Consules & Consiliarios vestros excommunicationis & civitatem vestram interdicti sententia innodavit. Sed bonæ memoriæ Urbanus Papa prædecessor noster gratiam impendere volens ingratis, & secundum Apostolum vincere in bono malum, simplici solummodo super præstanda satisfactione promissione accepta, per eundem Patriarcham latam in vos obtinuit sententiam relaxari. Vos autem ex hoc deteriores effecti, & in Ecclesiam insurgentes, episcoporum Belunenén. & Cenerén. manu intrastris armata, & multipliciter afflixistis. Licet autem in compositione inter F. quondam Imperatorem & Lombardos habita prædictas dioceses ad nos nullatenus pertinere fuerit diffinitum, & vos juri, si quod in eis habueratis, quod tamen nullum erat, abrenuntiaveritis per publicum instrumentum, ac postmodum idem Imperator per privilegia sua episcopatus prædictos à jurisdictione ac potestate vestra decreverit absolutos, vos hæc omnia continententes, castra & possessiones ad Belunenén. Ecclesiam legitimæ venditionis titulo devolutas, ab his ad quos non pertinebant illicitè comparastis, possessione ipsorum per violentiam occupata, & appellatione contempta quæ ad apost. sedem & Imperium fuerat interjecta, & hostiliter Feltrén. ac Belunenén. episcopatum intrantes, omnia circumquaque vastastis, ducentos de melioribus locorum illorum captos ducentes usque ad civitatem vestram, quos diu detinistis carceri mancipatos. Quævis etiam postmodum super possessionibus ipsis pro Belunenén. Ecclesia tertio lata fuerit sententia per iudices delegatos, & per sedem apostolicam confirmata, & vos postmodum per Veronensium & Mantuanorum arbitrium, ad quod servandum vos juramentis, pignoribus,

& obsidibus obligastis, ad restitutionem possessionum ipsarum faciendam Ecclesiæ Belunenén. fueritis condemnati, prædictis episcopatibus à violentia vestra penitus absolutis, ac vobis promittentibus hæc omnia inviolabiliter observare, in præconcepta tamen malitia persistentes, in simulata pace bonæ memoriæ Belunenén. Episcopo paravistis insidias, & eum captum & vincitum quasi latronem per nemora die noctuque trahentes, tandem acclamante populo *Moriatur*, ipsum nequiter occidistis, & quasi non id vobis sufficeret, castrum Opitergij & tertiam partem Belunenén. Ecclesiæ possessionum per violentiam occupastis. Propter quod bo. me. Celestinus Papa prædecessor noster civitatem vestram supposuit sententiæ interdicti, & principales hujus iniquitatis auctores excommunicatos mandavit publicè nuntiari, evitari præcipiens vos & civitatem vestram in commerciis à vicinis. Tandem verò circa nostræ promotionis initia, cum quidam vestrum ad sedem apostolicam accessissent, ut gratiam vobis, licet immeritis, faceremus, venerabilibus fratribus nostris A. sanctæ Rom. Eccl. Cardinali Veronen. & H. Ferrarién. Episcopis dedimus in mandatis ut à vobis sufficienti cautione recepta quod tam super nece Episcopi memorati, quàm super occupatione & detentione possessionum, mandatis apostolicis paretis, latam in vos relaxarent sententiam interdicti, & cognoscentes de causa, partes cum suarum testimonio litterarum ad nostram præsentiam destinarent. Verum nec prædicti nuntij literas sedis apostolicæ receperunt, nec vos ad eorundem iudicum præsentiam accessistis, sed inimicos sedis apostolicæ vos dicentes, constitutionem dilecti filij nostri G. sanctæ Mariæ in porticu Diac. Cardinalis, tunc apostolicæ sedis Legati, contra hæreticos promulgatam, nec voluistis recipere, nec servare. Nuper etiam cum Vicentin. & Veronen. conjurantes & cum multo exercitu irruentes in diocesim Cenerénsensem, licet servare firmam treugam eidem Episcopo jurassetis, villam ipsam Cenerén. & tam matricem quàm alias Ecclesias combussistis, profanis manibus diruentes altaria, & sanctorum reliquias asportantes, & vastantes possessiones ad eundem Episcopum & suos spectantes in villis aliis constitutas. Cum itaque contumaciã vestram

diffimulare de cetero non possimus, universitati vestrae per apostolica scripta mandamus, & sub obtestatione divini iudicij districtè præcipimus, quatenus super prædictis omnibus Deo & Ecclesiae Romanae, quam principaliter offendistis, satisfacere procuretis, ablata omnia restituentes Ecclesiis antedictis, & de molestiis, damnis, & injuriis irrogatis venerabilibus fratribus nostris P. Patriarchae Aquilegion. Feltren. Belunen. & M. Ceneren. Episcopis & aliis temporali eorum jurisdictioni suppositis, quos laesistis, condignam coram venerabili fratre nostro Patriarcha Graden. & Episcopo Glugiensi, quibus super hoc nostras literas destinamus, satisfactionem sine dilatione ac contradictione qualibet exhibentes, ita ut prædicti Patriarcha & Episcopi pro vobis apud nos intercedere teneantur. Alioquin, quoniam in Ecclesiam Dei conjurasse videmini, & Episcopos de civitate in civitatem fugare, ut in eo, in quo delinquitis, sentiatis rigorem ecclesiasticae disciplinae, civitatem vestram pontificali privabimus dignitate, & vos mandabimus tam à rectoribus quam universis civitatibus Lombardiae in commerciis, colloquiis, & aliis evitari, ac mercatores vestros, ubicunque inventi fuerint, capi per Principes seculares, & publicatis bonis eorum, personas etiam sub arcta custodia detineri. Aliàs etiam in vos manus nostras tam spiritualiter quam temporaliter aggravare curabimus, ita quòd quantus sit vester excessus in poena cognoscatur evidentiùs, quam in culpa. Interim autem eisdem Graden. Patriarchae & Episcopo Glugien. districtè præcipimus ut latam in terram vestram interdicti & personas principalium auctorum & fautorum necis Episcopi memorati excommunicationis sententias innovent, & curent solenniter publicare. Ad vos ergo cum Propheta clamamus. Redite prævaricatores ad cor, & ante oculos vestros districtum Dei iudicium statuatis, ut fugere valeatis ab ira ventura quae jam contra vos incepisse videtur, qui peccatorum tenebris interiorius excæcati, ad exteriores inferni tenebras properatis, nec Deum timentes, nec reverentes Ecclesiam, immo, ut obstinati, de misericordia desperantes. Agite igitur poenitentiam, cum locus est poenitendi, ne tandem frustra poeniteat noluisse vos poenitere. Datum Laterani

VII. Kalend. Aprilis, pontificatus nostri anno secundo.

ILLVSTRI REGI ARAGONVM.

Quanto personam tuam inter alios Principes Christianos synceriori caritate diligimus, tanto serenitati regiae diligentiori sollicitudine volumus præcavere ne quid ei, quod absit, imminet, quod vel in periculum animae aut in detrimentum terrae valeat redundare. Ex tenore siquidem literarum tuarum & plurium Prælatorum necnon & aliorum multorum in tuo regno consistentium nobis innotuit quòd cum adversus inimicos Christianitatis, qui præ magnitudine suae potentiae terram Hispaniae tunc temporis occupabant, in auxilium carissimi in Christo filij nostri Castellae Regis illustri cum armatorum multitudine festinares, quidam Consiliarii tui, quin immo potius deceptores, tuum animum induxerunt ut jures, irrequisito assensu populi, usque ad certum tempus patris tui conservare monerem, quae tamen circa mortem ipsius fuerat legitimo pondere defraudata. Quoniam autem eadem moneta est adeo diminuta, & minoris valoris effecta, quòd grave propter hoc in populo scandalum generatur, tu quod egeras indiscretè cupiens revocare, ac necessitati populi satisfacere, ab observatione juramenti prædicti, ex quo tibi & regno tuo metuis grave periculum imminere, * postulasti suppliciter à nobis absolvi. Super quo diligens indagator veritate comperta potuisset facile intueri, quòd non tam erat absolutio necessaria, quam interpretatio requirenda. Quoniam cum juramentum fecisti, moneram aut falsam aut legitimam esse credebas. Si falsam, (quod de Regis serenitate non credimus) juramentum fuisset illicitum, & nullatenus observandum, & pro eo tibi esset poenitentia injungenda, cum juramentum, ut esset iniquitatis vinculum, non fuerit institutum. Si verò ipsam legitimam esse credebas, juramentum licitum fuit, & usquequaque servandum. Et ut irreprehensibiliter observetur, consulimus & mandamus, ut reprobata moneta, quae à legitimo pondere fuerat diminuta, alia sub nomine patris tui moneta cudatur, quam ad legitimum pondus reducatur, secundum eum statum quem tempore patris tui habuit meliorem: ita quòd & an-

Epist. 28.
De vera moneta & pondere præcipit.
Cap. Quanto.
De juramento.

* In Tertia Colleta, supplicati humiliter.